



4.2.2015

LAUSUNTO MMM:N YMPÄRISTÖKORVAUSTA KOSKEVAAN ASETUSLUONNOKSEEN

3 §

Fosforilannoitus

Kuudes kappale:

”Kotieläinten tuottaman lannan ravinteet on otettava huomioon eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaisesti. Taulukkoarvoja ja lanta-analyysin arvoja ei saa käyttää ristikkäin. Lannan ja perunan solunesteen sisältämästä kokonaisfosforista otetaan huomioon 100 prosenttia. Turkiseläinten lannan fosforista sekä käsitellyn sakokaivolietteen ja puhdistamolietteen kokonaisfosforista otetaan huomioon 60 prosenttia. Edellä mainittuja kokonaisfosforin laskentasääntöjä sovelletaan orgaanisiin lannoitevalmisteihin siten, että orgaanisen lannoitevalmisteen sisältämä fosfori otetaan huomioon sen raaka-aineen perusteella, jota lannoitevalmisteesta on eniten.”

Biolaitosyhdistys ry:n jäsenyritykset, joista 16 on tuotannollista yritystä, käsittelevät vuosittain merkittävän määrän erilliskerättyjä yhdyskuntabiojätteitä, yhdyskuntien jätevesilietettä, teollisuuden (varsinkin elintarviketeollisuuden) sivuvirtoja, kaupoissa syntyvää ruokahävikkiä sekä maataloudessa syntyviä sivuvirtoja. Vuonna 2013 nämä yritykset vastaanottivat biojätteitä 395 350 tn, lietteitä 388 800 tn, lantoja 63 400, muita jakeita 6 100 tn eli kaikki em. yhteensä 853 650 tn. Yritykset tuottivat näistä raaka-aineista biokaasua 233 000 MWh sekä lannoitevalmisteita ja kasvualustoja 449 790 tn.

Biolaitosyhdistys ry:n mielestä puhdistamolietteen laskennassa huomioitavan kokonaisfosforin nostaminen 40 %:sta 60 %:iin ei vastaa todellista tilannetta. Tällä hetkellä ei ole olemassa riittävästi sellaisia tutkimustietoja, joiden perusteella olisi aihetta nostaa laskennassa huomioitavaa %-osuutta nykyisestä. Yhdistyksemme jäsenyrityksiä on ollut mukana mm. MTT:n PRecover- hankkeessa, jossa puhdistamolietepohjaisissa tuotteissa fosforin käyttökelpoisuus on ollut 6-17 % luokkaa.

Asetusluonnos toisi merkittävän rajoitteen puhdistamolietteen levityksen pelloille, sillä lietteen levitysmäärät pienenisivät kolmanneksella. Vastaavasti lietteen levitykseen käytettävä pinta-ala kasvaisi 50 % nykyiseen verrattuna. Suomessa syntyy puhdistamolietettä n 1000 000 tn vuodessa. Ravinteiden kierrättämisen vaikeutuessa hajakuormitus kasvaa, koska pelloille toimitetaan entistä enemmän kemiallisia lannoitteita. Lisäksi sadeaikoina lietteeseen sidotun fosforin on todettu pidättyvän paremmin pellolla, jonne se on muokattu, verrattuna kemiallisiin lannoitteisiin, jotka liukenevat vesistöön aiheuttaen rehevöitymistä.

Mikäli laskennassa huomioitava fosforipitoisuus nostetaan korkeammalle tasolle kuin mitä lannoitevaikutus on todellisuudessa, jäävät orgaaniset lannoitevalmisteet toisarvoiseen asemaan. Sillä olisi erittäin negatiivinen vaikutus ravinteiden kierrätyksen edistämiseksi, jota Biolaitosyhdistyksen jäsenyritykset ovat jo vuosia konkreettisesti tehneet. On myös nähtävä riskinä se, että saavutettu yli 90 %:n mautilojen sitoutuminen ympäristöön kärsii, ja tilat katsovat edullisemmaksi jäädä tukijärjestelmän ja velvoitteiden ulkopuolelle.

Kasveille käyttökelpoisen fosforin osuuden nostoaikheet 60 %:iin tulevat vaikuttamaan epäedullisesti levitysmääriin, jotka ovat nykyiselläänkin varsin pieniä. Tuotteista saatava hyöty jää vaatimattomaksi ja viljelijöiden kiinnostus tuotteita kohtaan vähenee.

Asetusluonnoksen kuudennen kappaleen viimeinen lause on epäselvä. Tarkoitetaanko lannoitevalmisteiden tuotannossa käytettyjen kaikkien raaka-aineiden osuuksia, vai tilannetta jossa samassa lannoitevalmisteessa on raaka-aineena esim. kahta mainituista (lanta, perunan soluneste, turkiseläinten lanta, puhdistamoliete)?

Yhteiskäsittelylaitoksina toimivissa biokaasulaitoksissa käsitellään hyvin monenlaisia eloperäisiä raaka-aineita, ja vastaanotettavien jakeiden suhteet vaihtelevat jatkuvasti. Eri raaka-aineiden rajat ovat luokittelun kannalta myös häilyvät. Lannoitevalmisteiden tuoteselosteeseen analysoidaan tuotteen sisältö ja ominaisuudet, mutta ei raaka-aineiden suhteita. Suhteisiin perustuva orgaanisen fosforin hyödyntämisprosentti menee hankalaksi lannoitevalmisteiden tuottajan kannalta ja aiheuttaa sekaannusta myös tuotetta käyttävillä mautiloilla.

On syytä ottaa huomioon myös se asia (koskee sekä lantaa että puhdistamolieteperäisiä), että tällä hetkellä toimitaan peltovarastoinnissa vanhan järjestelmän mukaisesti, eli lohkoille ajetaan lannoitevalmisteita pattereihin 40 %:n laskentasaännön perusteella ja vanhoilla fosforin levitystasoilla. Nämä lannoitevalmisteet levitetään suurelta osin vasta 1.5. jälkeen, jolloin niitä koskisikin uusi järjestelmä. Olisi tärkeää saada nämä lannoitevalmisteet myös levitettyä 1.5. jälkeen vanhan järjestelmän mukaan, ettei niitä tarvitse alkaa siirtelemään lohkolta toiselle, kun ne eivät sinne enää uuden järjestelmän mukaan mahdukaan. Pahimmassa tapauksessa ko. lohkolle ei saa koko tuotetta enää edes levittää (fosforiraja 0 kg/ha). Tämä ei tuo mitään positiivisia ympäristövaikutuksia vaan peltojen tallautumista entistä enemmän.

Fosforin riittävyys ravinteena tulisi turvata tulevaisuudessa. Peltojen fosforipitoisuudet ovat paikoin kääntyneet jo laskuun. Katsomme, että asetusluonnos on ristiriidassa hallituksen tavoitteen ”Suomesta ravinteiden kierrätyksen mallimaa” kanssa.

Tavoitteena tulisi olla kehittää lainsäädäntöä siihen suuntaan, että lannoitevalmisteiden arviointi perustuisi niiden todellisiin ominaisuuksiin. Lannoitevalmisteita valmistavat tahot tulisi ottaa mukaan säädösten valmistelutyöhön.

Positiivisena asiana asetusluonnoksessa on ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrättämisestä saatava ympäristökorvaus.